

Vergi Uygulamaları

Eğer kendi adınıza özel bir işte çalışıyorsanız ve tasdikli bireysel kişi olarak kayıtlıysanız (PFA) veya bir ailevi ortaklık kaydetmişseniz, mali kayıt kodu elde etmek için ve gelir üzerinden verginizin hesaplanması için Vergi Dairesine kayıt olmanız gereklidir.

Romanya bulunduğu coğrafya itibarıyla düz oranlı vergilemenin ilk uygulandığı ülkelerden biri sayılmaktadır. Gelir vergisi oranı %10 iken, kurumlar vergisi %16 oranındadır. %10'luk gelir vergisi alınacak gelirleri; bağımsız aktiviteler sonucu elde edilen gelir, maaş ve maaşa eklenen gelirler, mal kullanım hakkının başkasına verilmesi sonucu oluşan gelir, yatırımlar, emeklilik maaşları, tarımsal aktiviteler sonucu oluşan gelir, ormancılık ve balık yetiştiriciliği sonucu oluşan gelir, ödüller ve başka kaynaklardan gelen gelirler olarak sayabiliriz. Fikri mülkiyet haklarından elde edilen gelirler için, kaynağında uygulanan vergi oranı %7'dir. Yazılım mühendisi, program analizcisi pozisyonlarında IT sektöründe istihdam edilen personelin gelir vergisi %0'dır. Ayrıca, Ar-Ge kapsamında çalışan personelin gelir vergisi %0'dur.

Temettü vergisi oranı %5'dir. Yeniden kazanılmış kar vergisi oranı %0'dır.

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, bir mali yıl içerisinde kaydedilen ve 200 000 avroluk düşülen sınırı aşan borçlanmanın artı maliyetleri, hesaplama tabanının %10'luk kısmı ile sınırlandırılarak, kar vergisi hesaplanmasından düşülebilecek. Borçlanmanın düşülemeyen artı maliyetleri, süresiz olarak toplama aktarılabilir. Sınırlandırma, aynı zamanda, finansal kurumlar tarafından verilen borçlanmalara ilişkin yükümlülüklerin maliyetleri için de geçerlidir.

Aktiflerin, mali ikamet ve/veya Romanya'nın vergilendirme hakkını kaybettiği daimî bir şube aracılığı ile gerçekleştirilen ekonomik aktivitenin transferi. Bu durumlarda, mükellefler kar vergisine tabi tutulacaklardır. Vergilendirilebilir taban transfer edilen aktiflerin piyasa değeri ile mali değerleri arasındaki fark olarak belirlenecektir.

Kötüye kullanıma (suiistimale) karşı genel kural. Söz konusu kural, ilgili bütün eylemler ve koşulların dürüst olmaması durumunda, bir girişimin veya birçok girişimin mali yükümlülüklerin hesaplanmasında dikkate alınmayacağını öngörüyor.

Kontrol edilen yabancı şirketlere ilişkin kurallar. Söz konusu kurallar, kar vergisinin hesaplanmasında, kontrol edilen yabancı şirketlerin dağıtılmamış gelirlerin de dikkate alınmasını öngörüyor. Dolaysız veya dolaylı olarak %50'nin üzerinde bir pay ile mükellefe ait olan bir işletme, kontrol edilen yabancı şirket olarak adlandırılmaktadır.

Gelirler vergisini ödemekle yükümlü olanlar; Romanya'da oturumu olanlar, Romanya'da oturumu olmayan ama Romanya'da bir kuruluşa sahip olanlar, Oturumu olmayan ancak Romanya'dan gelir elde edenlerdir. Bağımsız faaliyetlerden elde edilen gelir, maaş ve maaş benzeri gelirler, kira gelirleri, yatırım gelirleri, emeklilik geliri, oyun ve çekilişlerden elde edilen gelirler, mülkiyetlerin satımından veya kiralanmasından elde edilen gelirler, gelir vergisine konu olan gelirlerdir. Yardımlar, tazminatlar ve başka özel yardım türleri, analık riski, analık, çocuk büyüme ve hasta çocuğu büyüme tazminatları vs. vergiye tabi gelirler değildirler.

Mikro işletmelerin ödediği gelir vergisi oranı farklıdır. Bir işletmenin mikro işletme olarak adlandırılabilmesi için elde ettiği gelir sınırı 1.000.000 avrodur.

Bazı işletmelerin, mikro işletmeler kategorisine girmemesine hak tanıyan yürürlükteki istisnalar 2018 yılında yürürlükten kaldırılmıştır. Daha doğrusu, danışmanlık ve yönetim aktivitelerinden gelir elde eden işletmeler, asgari 45.000 lei sermayeleri olan işletmeler veya bazı sektörlerde (örneğin bankacılık, sigortacılık ve reasürans, sermaye piyasaları, şans oyunları, geliştirme, petrol ve doğal gaz yataklarının işletilmesi) faaliyet gösteren işletmeler dahil olmak üzere, bütün işletmeler, bir önceki yılın 31 aralık tarihinde gelirleri 1.000.000 avronun lei karşılığını geçmediği takdirde, mikro işletme olarak adlandırılacaklardır. Böylece, 500.000 avro ile 1.000.000 avro arasında gelir kaydeden ve şimdi %16 değerinde kar vergisi ödeyen işletmeler, 1 Ocak 2018 tarihi itibarı ile, elde ettikleri gelir üzerinden %1 vergi ödeyeceklerdir.

Aynı zamanda, Romanya'da yerel vergi ve harçlar (arazi vergisi, ulaşım araçları için vergi, sertifika, onay ve izinlerin verilmesi için ücret gibi), gelir üzerinden vergiler, otomobil ve taşıtlar için özel vergiler, tüketim vergileri (sigara, alkol, yakıtlar, kahve vs.) ve başkaları vardır. Bir işte çalışmanız durumunda, işvereninizin her ay sizin maaşınızın gelir vergisine ilişkin beyanname doldurması Vergi Dairesine vermekle yükümlüdür.

Katma değer vergisi açısından bakıldığında Romanya'da %19'luk oldukça yüksek bir vergi oranı uygulaması söz konusudur. Bununla birlikte %9 ve %5'lik indirilmiş oranlar kabul edilmiştir. Gıda ve ürünleri, alkolsüz içeceklerdeki KDV oranı %9'dur. Kitap, dergi, müzelere, tarihi eserlere, hayvanat bahçelerine giriş ücreti, sinema ve kültürel faaliyetlerdeki KDV oranı %5'dir.

Vergi otoritelerine, işletmelerin KDV'nin düşülmesi talebini, yalnızca yasalar tarafından öngörülen kanıtlanma araçları uygulamaya konduktan sonra, her şüphenin ötesinde, söz konusu işletmenin söz konusu işlemin, işlem zincirinin başında veya sonunda ortaya çıkan bir KDV yolsuzluğunu teşkil ettiğini bildiğini veya bilmesi gerektiğini ispatlaması durumunda reddetmelerine hak tanınmaktadır.

Sosyal Güvenlik

Sosyal güvenlik alanında da günün şartlarına uyarılma düzenlemeleri yapılmıştır. Bu bağlamda; 2000 yılında çıkarılan Sosyal Sigortalar Kanunu ile Kamu İstihdam Sistemi, kamu çalışanları, katılım ve uyum süreleri, riskler ve sosyal sigorta düzenlemeleri, emeklilik ve aylık katkı payları gibi konularda yeni açılımlarla, devlet sosyal güvenlik katkı paylarının hesaplama metodunda da değişiklikler getirmiştir.

Buna göre, her işveren ve de çalışan; diğer vergi mükellefleri gibi devletin sosyal, sağlık ve çalışma sigorta sistemine katkıda bulunmak durumundadır.

Sosyal ve Sağlık Sigortası; emekli maaşları, çocuk yardımı, hastalık ve diğer sosyal bakım hizmetlerini karşılarken, Çalışma Sigortası; asgari işsizlik ödenekleri ve istihdam yaratmaya yönelik diğer harcamaları karşılamaktadır.

Yukarıda da belirtildiği gibi işveren ve çalışan sosyal sigorta sistemine katılmak zorundadır ve işveren ve çalışanların katkı payları brüt maaş üzerinden hesaplanmaktadır.

İşçinin sosyal güvenlik katkısına (CAS) ödeyeceği oran %25 değerinde olacaktır (daha önce %10,5 değerindeydi); işverenin ödeyeceği oran ise, normal, farklı ve özel çalışma şartlarına göre %0, %4, %8 değerinde olacaktır.

Sağlık katkısı (CASS) oranı %10 değerinde olup, işçi (çalışan) statüsünde olan veya sağlık katkısını ödeme zorunluluğunda bulunan gerçek kişiler tarafından ödenecektir.

İşverenler, işçilere ödedikleri maaşlara ait gelirler için, %2.25 değerinde olan iş için sigorta katkısını (CAM) ödeyeceklerdir.

İşverenler çalışanlarına maaş ödemesi yaparken katkı paylarını hesaplayıp kesinti yaparak ödemede bulunmaktadırlar.